

Valg av samarbeidsform

Advokatfirmaet Thallaug ANS, Lillehammer
Advokat Tore Thallaug
Ringsaker, 10. mai 2017

Hva er formålet med samarbeidet

- «Samarbeid» i vid forstand
- Utvikling
- Bygging
- Arbeidssamarbeid
- Tjenesteleveranse
- Tilgang til penger
- Osv
- Hvordan gjøre dette samarbeidet best mulig

Momenter av betydning

- Tidsperspektivet – hvor lenge skal man samarbeide
- Økonomisk risiko
- Kapitalbehov
- Hvor mange skal samarbeide
- Innebærer samarbeidet en ”virksomhet” – ANS
- Hvilke innsatsfaktorer skal partene inn med – arbeid, penger, IPR?

Typer av samarbeid

- En skala fra løst til bundet
- Megaløst: samarbeid uten nærmere avtale
- Løst: Avtale
- Binding: Felleseid selskap/foretak (joint venture, SA)

Noen grunnsteiner

- Sjøråderett og avtalefrihet i Norge
 - Grenser mot diverse lover
 - Lov å gjøre dumme ting
- Muntlig eller skriftlig – like bindende
 - Avtale inngått uten at du egentlig tenkte det

Avtaler før samarbeid

- Intensjonsavtale
 - «Per og Pål har til intensjon å inngå avtale...»
 - Faremomenter
 - Erstatningsansvar?
 - Poenget:
 - En avtale om at ikke avtale er inngått før signatur på "Avtalen"
 - Eksklusivitet

Forts. Avtaler før samarbeid

- Konfidensialitetsavtale
 - Situasjon
 - Hvor tett må man slippe den andre innpå seg

 - Avtale om konfidensialitet / taushet / ulovlig å utnytte kunnskap
 - Kjært barn ...: "Non-disclosure agreement" (NDA), fortrolighetsavtale mv.
 - Behovet avhenger av om dine rettigheter er sikret – patent mv.

Samarbeidsavtaler – intro

- Hvilken modell kan være hensiktsmessig
 - Avtale
 - Selskap/foretak
- Hvor skal samarbeidsprinsippene nedfelles
 - Avtale (utenfor selskap)
 - Selskapets vedtekter
 - «Aksjonæravtale»

Samarbeidsavtaler – forskjellige former

- Samarbeidsavtale
- Selskapsavtale – ANS
- Samvirkeforetak – vedtektene, avtale mellom SA og medlem
- Vedtekter – AS
- Aksjonæravtale – AS

Standardavtaler – Hyllevarer

- Kjøpsavtaler
- Lisensavtaler
- Tjenesteavtaler
- Leieavtaler
- Kan variere fra bransje til bransje

Hva hvis ingen avtale – ”megaløst”

- Samarbeidet fanges opp av ett eller annet regelsett:
- Avtaleloven – når er avtale inngått – Det var ikke meningen...
- Sameieloven – eierskap og styring
- Kretsmønsterloven – eierskap og vern
- Lov om hendelege eigeendomshøve – eierskap og vederlag
- Selskapsloven – organisering av økonomisk samarbeid

Ferdigpakker – Lovbundne avtaleformer

- Selskapsloven, aksjeloven, samvirkeforetaksloven ... ekteskapsloven
 - Bestemmelser om ansvarsform
 - Eierstyring, stemmerett
 - Styre
 - Innmelding, utkastelse, eierskifte
- Vedtekter/selskapsavtalen
 - Lovene krever et minimums stillingtaken til den loven man har valgt
 - Foretaksnavn, foretaksform (ANS, AS, SA osv.), formål, forretningskommune, kapitalbestemmelse
 - Partene kan nesten fritt lage omfattende vedtekter – sensur i Brønnøysund

Styringsform – eiernivå, maktfordelingsprinsipp

Rettigheter og plikter ut fra:

1. Antall samarbeidsparter – likhet (ett medlem, én stemme)
 - Sameieloven, selskapsloven, samvirkeforetaksloven
2. Innskutt kapital – ulikhet, men likhet ut fra risiko
 - Aksjeloven, selskapsloven (avhengig av avtalen)
3. Andre parametere – ulikhet, men likhet ut i fra nytte og innsats
 - Samvirkeforetaksloven

Andre forhold som kan innvirke på valg av samarbeidsform

- Løses av lov eller avtale:
- Samarbeidets styring – organisering av styre og daglig ledelse
- Disponering av overskudd
- Plikt til å bidra med mer kapital
- Eierskap til felles produkt
- Mulighet for exit
- Konsekvenser ved små eller store brudd på samarbeidet
- Mulighet for å dra med flere etter hvert, eller tvinge de andre til salg

Kort om alternativer – Enkeltpersonforetak – ENK

- Virksomhet i eget navn – Automatisk foretaksform
- Alene
- Registrering organisasjonsnummer – enhetsregisteret
- Foretaksregisteret: ”Enkeltpersonforetak som driver handel med dertil innkjøpte varer eller som sysselsetter mer enn fem fast ansatte i hovedstilling”
- Fullt ansvar – med hud og hår, kjæring og unger
- Billig
- Skatt: som en del av egen selvangivelse

Ansvarlig selskap – ANS, DA, KS

- Minst to personer driver virksomhet ”for felles regning og risiko”
- Automatisk foretaksform (uten stiftelse og registrering)

- ANS – Hver har fullt ansvar for hele virksomheten
- DA – Hver har ansvar iht. brøk for hele virksomheten
- (KS – En har fullt ansvar og en begrenset ansvar)

- Krever tillitt mellom partnerne
- Viktig å tenke på familien
- Skatt: som en del av egen selvangivelse – ANS Ikke eget skattesubjekt

Aksjeselskap – AS

- Lovregulert form
- ”Formkrav” for å få stiftet og registrert
- Begrenset ansvar – aksjonær bare ansvarlig for innskutt kapital
- Minst kr 30 000
- Har blitt rimeligere å drifte
- Skatt: eget skattesubjekt
- Aksjonær kan ta ut lønn og utbytte

Samvirkeforetak – SA

- Lovregulert form
- ”Formkrav” for å få stiftet og registrert
- Begrenset ansvar – *medlemmene* bare ansvarlig for innskutt kapital
- Ingen kapitalkrav
- Praktisk ved samarbeidsformer hvor medlemmene kan byttes ut over tid
- Skatt: eget skattesubjekt
- Medlemmer kan få ekstrabetalt for levert vare eller tjeneste
- Kapitalen hoper seg opp

Oppsummering

- Uten avtale blir man ”reddet” av ett eller annet system
- Men det gir kanskje ikke det resultatet man hadde sett for seg:
 - Solidarisk ansvar overfor kreditorer
 - Tap av egne rettigheter til tingen
 - Overkjøring i samarbeidsmøter
 - (20 års samboerskap og ingen rettigheter i den andres oppsparte midler...)
 - Osv.